Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentaria in universam artis logicam - Cod. Ettenheim-Münster 277

[S.l.], [17. Jahrh.]

Dvbivm secvndvm

urn:nbn:de:bsz:31-129937

Visual Library

Arg. 3. Studiosus denominatorum et tu non habes aliquid in quo denominetur
desuper illi denominatorum sit malo. Sed mihi non videtur quod habet sua
divina nec virtutem a quo generat appellationem quod nihil habet a quo deri
vetur. Ergo Hoc nomen studiosus sicut non denominatorum sed tu
denominatorum sicut res et ex dictis patet. Vnde non videtur
quod habeat a quo in ratione denominatorum posset deducat rationem.

Quaestiunculae secundum.

Quid sit Analogia et quot eorum species.

Qua sequitur in Explicatione desuper Aequivocorum aliquid non Analogorum sicut
dicuntur et eorum cognitio ad plura logicalia intelligenda necessaria
dico aliquid hic de eis breviter dicendum, quod ad intelligi quorum statim quod
sit et deinde quotuplicia sint videbimus.
Definiunt ergo Analogia in communi hoc modo. Analogia est quorum nomen commune
Ratio. Secundum quod nomen primum commune eadem primum denotata et ratio secundum
et res secundum denotata quae in primis habent nomen commune. Deinde ratio
nomen secundum primum commune denotata quae denotantur nomen habent per modum et ea
in habent per secundum. Et primum non commune eadem quae sunt sic habent per modum
ad modum sustentando et fulciendo eis quantum ita se habent per primum
sustentando eis quantum et quantum. Praedicta desuper intelligenda est
de ipsis rebus non de nominibus quae dicuntur analogia. Sunt sunt dictum et
in desuper aequivocorum in quo non definiebant aequivocum sed aequivocum ita
non hic non definiunt analogum analogatum sed analogum analogata et non
in ipsorum analogum quae dicuntur ad analogum aliquid constituunt non patent
plura. Caetera pars. Desuper explicandi est unum dictum in desuper
aequivocorum et univocorum. Ultima pars. Distinguunt analogum et aequivocum
et univocum et illa in medio eorum constituunt. Ergo hoc est quod analogum
habent primum rationem eadem dicuntur a parte aequivocum et dictum.

Ita hic v. gr habent rationem Entis secundum quam ab Deo et ab creaturis ꝗ
ordo significat huic vel illi rationi.

Ex Dicta Analogia secundo sacile colligitur quod sit analogia in ente
Est n. nihil aliud quam aliqua in aliqua ratione ꝗ non fit. cum significata sint
communicata et ratione differentia.

3 Cum assignari solent Analogiae ut Analogia fidei quae dicitur Ana
logia magnitudinis 2a Analogia attributionis 3a Analogia proportionalitatis. Ad hos 3 modos omnis analogia reducunt.

Analogia magnitudinis vocant illa quae non in eo et ratione sunt illud nomen
in ordo eadem magnitudine participata et sunt in de magnitudine quae
quae in quo in analogum ut quod sunt quae, ut in quo illis quod
in non eo et ratione quae illud non in ordo eadem, magnitudine participata ab eisdem, cum n. Deus specifice habeant magnitudinem quae
dam quae in quo nobiscum quae habet in quo quae nobiscum.
et unde quae ab hi in hoc in Analogia Dei specifica hoc
accedit in quae nobis Deum specificam habet. Hac Analogia vocat
Logica Divina. Physica n. ignota ut Physica agit de rebus ut sunt
a tale rei. Logica v. ut est in conceptibus, ut quae sunt illud in quod
hoc a tale rei magnitudine hoc in quae, nihil v. sunt conceptum
de a physica vocant ignota a Logica Divina et ab eadem ratione
docet S. Th hic analogia, analogia in sunt ab in sunt inter nos
et quae participant in ratione quae illud non ab sed participant in ab
illis rebus.

Verum hic analogia cum hac sunt Deum et Creaturas sint univocae ea minus faciamus
Stude n. loquendo analogia Dei requirunt huic sunt quae et Logica habi
tant omnipotentia.

Analogia attributionis illa quae non in eo et ratione v. g non quae in eadem
sunt tamen diversa in sunt habitudinis ad illum .1. Ratio

Sapientia quæ non analogum sibi quod comparatur ad suum analogatum et diversa
ut aut cibus Medicina et Urina sed analogia attributionis sibi habet
hoc nomen sanitatis quia ut sic habet alius sed non eo quo ab n. appellantur sana
Præterea convenient in hoc quod ea respiciunt eandem rem scilicet sanitatem
quia ea dicuntur sana in ordine ad illam. Differunt tamen quod diversam
habitudinem ad diversum ordinem quem dicunt ad sanitatem non autem
sed analogatum principale dicunt intrinsecum sanitatem et quod respicit
sanitatem sibi illam in se habet, vel ut ait Carl aut dicuntur sana in quantum
ad alterum quod illius est dicuntur similes, cibus v. respicit sanitatem ut quod
illam conservans. Medicina respicit illam ut conservatrix illius, Urina
v. ut signum.
Ex hac colligitur analogia ista attributionis a n. medium quod est aequa
voca et univoca quia habet in non eo quod plura indeterminate habet
sicut aequoca et habet aliquem convenientiam quia ea dicunt ordinem
ad unum terminum, licet diversimode in quo convenient aliquid non communicat
Hoc tamen intelligitur ea id quod plura respiciunt sibi diversas habitudines.
Ista analogia dicunt a S. Th et Arist ab Uno et ab Unum d. g. Scipio
analogi ab Unum cum possitum a. Analogum v. ab Uno a v. g. a medi
cum respicit hoc medicinæ, libri medici et instrumenti medici ~~o~~ ~~v~~ v.
hoc n. ea ab una arte medicinæ habent nomen sanitatis, hæc quidem dicuntur medicinæ
quia a illum medicinæ habent in se istam sanitatem et artem ~~libri~~ libri dicuntur
medici quia dicunt scripta medendi, instrumenta dicuntur medicinæ quia inuant
ad sanitatem recuperandam et ad medicinam applicandam corpori sanabili
nisi legis scriptas medicinæ. ~~Hæc~~
Hæc analogia ipsa dicunt habet prædicatus cum potis conditionis per ipsa dicuntur
carn non dicitur sed ~~et~~.

Ex quo patet quod non analogum attributionis habet, in quo hic est analogatis
ja c. quod ~~non habeat analogum talis habitum respectu intrinseci~~
c. habet aut mutationem et intrinseci in alijs v. extrinseci sive denominationem
extrinsecam de n. analoga attributionis nominatur. Ex quo patet quod in principio
analogata intrinseca respicit attributio analogatis minus principaliter sed aliquis
in eum ipsum habet v. g. sanitas quae consistit in recta temperie et humorum connexionis
ita habet et mutationem respicit in animali non v. in urina medicina aut alijs
sup. relatis sed tamen dicitur de istis sanitas extrinseca et denominatione
sanitatis a sanitate quae intrinseca est in animali.
Ex c. quod analoga minus principaliter dicuntur et magis principaliter analogum
illud sit in quo ratio analogi intrinseci respicit definiti. Cuius ratio haec est
quia definitio est oratio explicans rei rationem sed ratio cuiusque analogi quae est minus
principaliter dicitur et quia non habitudinem et ordinem ad analogum magis
principaliter quam illum ordinem ad illud principaliter dicitur definitio. Ex quo
in hac re clare patet. Si v. g. nollet definire medicinam in ipsum quae
analogum sani sive dicitur definiti, medicina est illud quod efficit sanitatem
animali, urina est id quod facit sanitatem animali, non quidem ipsa est urina et
principaliter analogatum explicitum ponit in hoc definito ex plurium
intentionibus cum dicit medicina est sanans ex tales habitus et generatus ad
humores ad pristinam reducere temperiem nihil tamen ibi illud
principaliter analogatum haec exprimit non ponit.
Ex quibus est quod analogata minus principaliter non habent eandem definitionem
sed tot sunt definitiones quot analogata et quod habitudinis dicunt ad principaliter
analogatum non v. omnia quia non idem est definitio sed multiplex, alia
v. est definitio medicinae in ipsum sanans alia cibi alia urinae in ipsum
tendit et hoc de ipsis patet.
Ex c. quod illi tres ad quos analogata dicuntur ordinem habent
omnes positionis aut systematis, positionis quidem ipsi sunt analoga in parti
culari et aut
in ordine ad hanc naturam sanitatem in hoc animali positionem systematis v. ipsi

humanae in eos, et anae Janum in eos, medicina Jana in eos &c.
Sic Jonathas loquendo familiae à j. ex hac Jana dari et ex una numero
in se non positione ex quo earum artes effectibilibus comparandae sunt
sed ex una numero in ipsis analogatis negatione ita quod non accedat
3 familiae numero diversae sed ex unica tantum in ipsis illis à j. anae
tum mitemsei Janum. Cetera v. analogata tum extrinsecus tabia et
dicitur ex.
Ex his nitatur nova analogia ex hac ahy Jonathan ex ordine partia
lis analogatis sed non ex ordine ~~ordinatis~~ eum identice tum ordi
analogatis ita eum in analogia hac 3 sint sc: vox et tres et diversi
habitudines ad illarum trium, non analogum trium, per vocem
habet ad Janum familiae, omnes a. illos respicit ita indeterminate
et confuse nisi partes ad pro vocem nec ipsi vocem, cetera a. confusi
et per reductionem ad p. Janum v. malles respicit ad familiam ad gen
tilitatis habitis cuiusdam sed in una eadem familiam vocis importante con
fundit ad sic quod respicit sc: habitis cum illis vocis habet, Janum
a. alterius dicitur habitus familiae ad illum. Cetera a. respicit ind
terminate nisi partes attributionem ad 1. et pat. et vocis. Unde in
ex illud axioma cuiusnos in minimis alii, non analogum fare
et familiari habet, hic in illud quod tria analogia prius communia sicut
analogata et cetera minus principia dari tabia in ordine ad illum.
Quoniam hac Analogia à S. Th. in Analogiam vocis ad 3 ad me
dicina et divina ad anae Janum et in analogiam vocis ad alterum
et medicina ad anae Janum et hac divisio satis bene explicat non
analogia attributionis.
~~Analogia proportionalitas~~ dari quia non ex ordine et tria et non habet ex
eadem ratione proportionem 1. è similia in proportione ut minus corporali
nisi ad minus ut Mathematici cum non non minus et intelligere ita

rum aut effect fiat in corpore animale. c c c c c c

Et ad hi. Intelli. Proportionalitas in hoc differre a similitudine quod similitudo tria petit duos tres ut similitudo albi tria petit duos tres albedinis effectus. Proportionalitas vero ad minus petit quatuor ut videre est in hac proportionalitate sicut se habet ratio ad hominem ita se habet risibilis ad risum, et ibi proportionalitas sic unius rei habitudo ad alterius habitudinem sicut se habet ad quemadmodum se habet hoc ad illud ita se habet hoc ad aliud ut habitudo illa quae est inter duos mentis ad mentem et inter duos auris ad aures. Dicitur proportionalitas nam sicut se habet pes mentis ad mentem sic intelligendo ejus pedis ita se habet pes auris ad aures sentendo ejus proprietatem.

Et H. Dicunt Lazari alii Dc c. Et non analogiam proportionalitas in minori parte unam rationem eadem sed plures nominalis unius ratio hoc est unam proportio Et dari inter plures rationes et non analogiam proportionalitas habet ut sit proportionalitas eadem Et ut multiplex et ex hoc intelligitur illa prius

non analogiam debet esse proportionalitas eadem hic sic intelligi Et, ut sit analogia debeant habere aliquam rationem eadem sed sit hic habita et non sit: extrema imperfecta debeant proportionalitas esse eadem.

Hic analogia proportionalitas in ipsam habet conditiones. Primo est quod non analogiam tale habita regula interpretari et sic eam in omni analogia. Secundo est quod in omni analogia in regula eadem ratio numeri ut unus tres numeros sed tot sint rationes quot numeros quot mentes dari analogia. Tertio est quod in hac analogia vnum dominat alterum in n. pes mentis dominat pedem auris

ut i ii

Sed ij p. sanum v. g. claudit interficere in medicina qd faciunt ē
qd fōr habet qd non ē analogum attributum tm respectu interficere
in ejusmodi analogatis. sicut ens medicina dicitur sana qa caūt sanitatem
sed causa sanitatis ē interficiens medicina qd et fōr qd non ē analo
gum sanum habet vel quod medicina interficiens. Ex ngō ens ad
pb. contra. et dr. m. causa sanitatis ē interficiens medicina ita qd
fōr causa qd medicinam fr: sanitas à ij hoc non sanum dicunt
sil interficiens medicina ngō m. causa sanitatis ē interficiens medicina
hoc ē medicina hl aliqm mortem sed interficiens qd jpsa caūl fi:
militem cons. m et hoc n ē in res.
Sed ij. q. Ens dr analogice de Deo et creaturis sicut et accidente
analogice attributum et tm entitas q ē ra habet qd tenū an
logum ens respectu interficere ni ord analogatis qd doctrina dicit
falsa caūl qd fr: fōr habet qd non analogum attributum tm
et interficere respectu ni ming ejusmodi analogatis m. de fr gal. Cria
tura n. interficere ē entitas qdam fiat et accidens interficere et
in ipsa entitas claudit entitem.
Ex ij. q. Ens qd ē analogum attributum respectu Dei et creatu
rarum sicut et accidentis n habet tamen aliqm eorum ord analogatis interfi
cam sed mimedante importat Deum demde creaturas sed immediate sicut
demde accidens, ja ordine n. ad substantiam dr accidens tm entitem de
nominatione ab entitate substantiae. similiter creaturae denominant denomina
tione ens à qd in creato Ente qd ē dry.
Ex iij. Ens qd ē ut. Ens qd ē sumi p. qd habet tm ē abstractum
à modis particularibus sicut et accidentis Dei et creaturarum et sic
ens qd ē analogum attributum. Ex sumi qd habet qd attribu
tum ad unum immediate et sic ē analogum attributum.

Ex 2: Ens respectu Dei et Creaturae substantiae et accidentis non est tertium analogum attributorum, sed non proportionalitatis et aequalitatis tertii est inter ea inventus in esse analogatis sibi proportionalitatis.

Ex quibus patet ergo quae fieri solent in 3 condit. Analogiae proportionalitatis seq. Commemoratam. et e huiusmodi. Secundo e analogatum respectu substantiae et tertio accidentis definit quae nomen analogatum definit quae aliud, non in analogia proportionalitatis. Ex ad hoc si accidens ipsorum contingat definiri substantiam, hoc ea qua non e analogatum attributorum, et v. in quantum e analogatum proportionalitatis.

DUBIUM TERTIUM.

Quid sit Praedicamentum et quae regantur ut aliqua ponantur in praedicamento et quot sint praedicamenta.

Praedicamentum spectata mente Theologiae est ordo illud quod de aliquo praedicatur et ea re proprium graeci appellant Arithmomasiam de quo Philosophi praecipiunt quae proprium praedicamentorum fundata ut patebit infra re praedicata cum praedicamenta dicit. Verum ea non tam proprium graecis sed Latinis graecis sed illis contenta sine quibus haberna sine ratione non non sphaera ratione aliquo modo de substantia non modo nisi commiscant exterminum e hoc vocabulum praedicatum ad totam seriem ex summo graecis et intermediis specibus et modo nisi proprium significandum usurpamus ut Porph. cap. de specie cum dicit et statuit in singulis praedicamentis et singula ja graecis alia intermedia species infimas et modum. Praedicamentum ergo hoc modo accepta sit substantia est definiri. Praedicamentum e series sive ordinem praedicatorum centralium superiorum et inferiorum in qua superiora de inferioribus quodlibet praedicant.